

Ærlig talt – avl må være kunnskapsbasert

Tiden har kommet for et paradigmeskifte innen avl av familiedyr. Vi har i lang tid hatt et lovverk som stiller krav til dyrets funksjon og helse i avlsarbeidet. På tross av dette baseres avlen i all hovedsak på dyrs utseende og en dommers subjektive opplevelse av dette utseende. Dyrebeskyttelsen Norge mener at enkelte raser har så stor sykdomsbyrde og har så høy grad av innavl, at ytterligere avl må ansees å være brudd på lov om dyrevelferd.

Av: Åshild Roaldset, veterinær og daglig leder i Dyrebeskyttelsen Norge

Systematisk avl av hund, katt og kanin er i all hovedsak basert på at dyret skal ha et særpreget utseende som bedømmes på utstilling. For kaninen sin del ønsker man gjerne et utseende som gjør at de er søte på tidspunktet de skal selges fra butikk, det vil si ved 6-8 ukers alder. Kaninunger med kort snute er visst de søteste, så da spiller det ingen rolle for avlsarbeidet at kort snute hos kanin gjerne gir tannproblemer i voksen alder.

Dagens avlsarbeid blir i stor grad planlagt og utført av lekfolk i et system der hovedfokus er på premier og sløyfer. Det er utallige eksempler på at utseende trumfer helse og robusthet. I dag har vi kommet dit hen at enkelte raser leveres med sykdomsgaranti.

Forskrift til avlsparagrafen (§25)

I sommer kom den gledelige nyheten om at Landbruks- og matdepartementet har bedt Mattilsynet å utarbeide utkast til en forskrift til paragraf 25 i dyrevelferdsloven. Denne paragrafen regulerer avl, og stadfester blant annet at avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse. På tross av at det foreligger

systematiske brudd på paragraf 25, håndheves loven ikke og ingen har blitt dømt etter denne paragrafen. Det er derfor på sin plass med en forskrift som tydeliggjør hvordan loven skal forvaltes.

Oppdatert fagkunnskap må ligge til grunn

I løpet av de siste 50 årene har vi fått økt genetisk kunnskap og bedre forståelse for genetiske sammenhenger mellom lidelser, slektskap og rasestandarder. I den samme perioden har vi hatt en rivende teknologisk utvikling. Forvaltningen av paragraf 25 i dyrevelferdsloven må tilpasse seg dette.

Det er allmenn kunnskap blant fagfolk at godt avlsarbeid må baseres på vitenskap, registrering av dyrenes egenskaper og funksjon, samt tilgang til helhetlig helsedata og slektskapsdata. Dette er spesielt viktig i små, lukkede populasjoner, som mange av de ulike rasene er. Vi er nå i en situasjon der vi har en god database for sykdomsregistrering (Pyramidion), en god database for registrering av egenskaper (Biotail) og en database for slektskapsdata

(DogWeb). Dette betyr at alt ligger til rette for at morgendagens avl kan baseres på vitenskap og «big data».

Utseende dominerer i dag

Utstilling er ingen god måte å velge ut avlsdyr på og antallet rasehunder som har bidratt til neste generasjon har jevnt over vært for lav. Dette betyr at man taper mye genetisk materiale per generasjon. Hundre år med denne type avl setter sine spor i form av usunt eksteriør og opphopning av sykdomsbærende gener. Om vi ønsker å avle friske familiedyr, må vi ta i bruk tilgjengelige verktøy og evidensbasert kunnskap.

Nå er det er bare å håpe at Mattilsynet er på dyrenes side i denne saken og at forskriften formuleres slik at den både stiller krav om evidensbasert avl og om at tilgjengelige verktøy skal benyttes. Alt annet er et svik mot dyrene.